

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Mégegyszer a főrendiházról.



Sok szót, sok tintát fogyasztottak el előlégbe a főrendiház reformjára vonatkozó eszmecsere-re, most meg, hogy a kérdés a valóság stádiumához közeledik, még több rekrimináció sárkányát ergetik fel elene a kormány nyílt és alattomos, lappangó ellenfelei. Az ellenzék, kivált a »mérsékelt« ellenzék, zabolázhatlan mérsékletlenséggel előre örült annak, hogy a javaslat — a főrendiházban biztosan meg fog bujni; előre örült annak, hogy a kormánynak, illetőleg Tisza Kálmánnak fiaskójával fog ez ügy végződni: erősen dörzsölte a markát e »mérsékelt párt«, hogy már az alsóházban nagy nehézségeket fognak a javaslat elé gördíteni, mert számítottak kormánypárti disszidensek keletkezésére, kik majdan segítségére sietnek a kormánypárti Olympust ostromló parlamenti óriásoknak — de a semmiből semmi sem lett, a kormánypárttól senki el nem pártolt, még azok sem, a kiknek hűtlenségére oly bizton számítottak.

Midőn ezen manőver nem sikerült, következtek a »nagyszabású, monumentális, korszakot alkotó, felülmulhatlan, önmagukat felülmúló« szónoklatok, megszólaltak a »mérsékelt« ellenzék nagy ostromagyúú: de elhangzottak a trombitászerű harsona szótatok, eloszlott a nagy ostromagyúú nagyzó döbörgése, önokozta füst-fellege, és — a kormány megostromlott erős vára nem bizonyult be Jerichónak, mert nemcsak le nem dőlt a nagy neszre, hanem erősebbnek bizonyult be, mintsem bárki is hitte volna. Tehát hiába volt minden erőlködés, hiába, hiába! Az ellenzéknek le kell mondania azon édes reményről, hogy Tisza Kálmánt megbuktathassa!

De lemondani! lemondani! könnyű nektek azt mondani! A mérsékelt ellenzék nem akar, nem tud lemondani azon édes reményről, hogy Tisza Kálmánt megbuktassa, vagy legalább állását megingassa. E vágy, e remény képezi a mérsékelt ellenzékű oldott kéve amilyen olyan laza, rozoga kapcsát: e vágyról lemondani pártjukra nézve vízbefulladás volna.

A vízbefuldokló minden szalmaszálhoz kapcsol. A vergődő párt láthatárán ilyen szalmaszálak képez most azon remény, hogy a közvéleményben, az országházban és különösen a kormánypártban sikerülend nekik konkolyt hinteni annak híresztelésével, hogy Tisza Kálmán lenézi az országgyűlést, mert ott mereven ragaszkodott benyújtott javaslatához, a felsőház hármaz bizottsága előtt hallatlan koncessziókat tett; ez, ugymondanak, a parlamentarizmus fumi gálása, lábbal tiprása, nem tehetne volna meg mind e koncessziókat az alsóházban?

A nagyhangú »mérsékelt« ellenzékű szónoklatok gyújtó granátai kialudva, elhamvadva hullottak le a felsőház ajtai előtt; a felsőház ellenzékű tagjai is kapituláltak a méltányossági indokok iránt mindig készséges miniszterelőök előtt: és kész örömmel elfogadják módosított javaslatát azon tudatban, hogy a jövőben reájuk vonatkozólag soha kedvezőbb, a történelmi jogokat soha kimelölbb önreformálási javaslata nem számíthatnak. A főrendek remélt parlamenti lázadásában keserűen megcsalódott ellenzék, most a közvéleményt akarja felizgatni a jó kilátásokkal bíró javaslat ellen és a kormánypárti állítólagos duzzogókat saját generálisuk ellen lázadásra bírni.

Ezen remélt új hecc, egy új babérlevéllel fogja gazdagítani, a mérsékelt ellenzéknek már is lombdús csalódási koszorúját. A közvéleménynek semmi oka sincs a javaslat módosulási miatt izgalomba jönni; az alsóháznak semmi alapos oka nincs duzzogásra, mert Tisza Kál-

mán javaslatával a két ház elé a legalkotmányosabb módon járult. Ő az alsóházban csak saját javaslatával, illetőleg csak azon javaslatl léphetett fel és csak azt védhette, melyet az alsóháznak ad hoc összehívott bizottsága fogadott el. Ha ő ezt megelőzőleg paktál a felsőházzal, ez sérelmes lett volna az alsóházra, s akkor volna ok a panasza. De ő ezt nem tette. Hogy javaslatán, illetőleg az alsóházi bizottság javaslatán magában az alsóházban nagyobb módosításokhoz a maga részéről hozzá nem járulhatott, az a legprimitív méltányosság a mostani főrendiház iránt, a melynek bőrére megy az alku: mondják meg öök, mikép óhajtanak reformáltatni, az érdemleges döntés úgy is a képviselőház kezében marad, mely tetszés szerint hozzájárulhat a javaslaton a főrendiházban történt módosításokhoz, vagy azokat el is veheti. Mennyi panasz, mennyi fulminans, és az országnak drága pénzébe kerülő országgyűlési beszédben gyönyörködhetett volna egész a megcsömörlésig az ország, ha Tisza Kálmán nem így alkotmányosan, így méltányosan jár el e javaslat dolgában!

Fáj az ellenzéknek, és ezt értjük, nagyon értjük, hogy Tisza Kálmán így ügyesen és mégis alkotmányosan járt el a főrendiház reform javaslatával: az ellenzék szeretne volna, ha hibákat követett volna el, de ő ezt az örömet nem szerezte meg nekik. Most azért haragszanak, mert nem követett el hibákat, hogy legalább »nagyszabású« beszédekben szidhatnák.

Tisza Kálmán úgy van az ellenzékkel, mint a molnár és fia a közönséggel, a melynek sem az nem tetszett ha ő ült szamarán és fia gyalogolt, sem az ha fia szamaragolt és ő mellette gyalog járt, sem az midőn mindketten a szamar hátára ültek. A sok gáncsolást megunt molnár végre oda sem hereditett bírálóira, mert azt látta, hogy azoknak akkor sem tehetne eleget, ha a szamarat hátára venné Tisza Kálmán is olybá kénytelen venni a mérsékelt ellenzék.

Az nem baj, ha az ellenzék nincs megelégedve Tisza Kálmánnal, de az már öreg hiba volna, ha ez tapsolna neki. Ellenség, személyes ellenség dicsérete; nagyon bajos dolog.

Dr. Margalts Ede.

Budapest, 1885. március 22.

Az egész ország szeme a főrendiházon függ. El fogja-e fogadni az ismert javaslatot vagy nem? S ha igen, minő módosításokat fog tenni?

Nehéz feladat az kétség kívül jogokról lemondani, de mi hisszük, hogy a nemes főrendeket is csak egy cél vezérelheti, s ez: a haza boldogítása, ezért készek lesznek, mellőzve minden magán érdekét, a főrendiházat a kor kívánalmainak megfelelőleg reformálni.

Előttünk fekszik a főrendiház bizottságának jelentése, előterjesztvén azon módosításokat, melyekkel a törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja. Épen e javaslathoz akarunk egy pár szóval hozzá szólni.

Különben azt már előre is láthatjuk, hogy a vita a főrendiházban más téren fog megfordulni mint a képviselőházban, ahol a választás és kinevezés körüli harc volt ugyszólván fő tárgya a támadásnak s védelemnek.

Különösen találom azt is, hogy az ellenzék, s különösen a mérsékelt ellenzék ideáljáról, a törvényhatóságok általi választásról, most se a kulisszák mögött, se azokon kívül nincs szó s az a hír, hogy majd Andrassy gróf fogja ezt keresztül vinni, alaptalanak bizonyult.

Mi ennek őszintén örülünk, mert, e helyütt már több ízben elmondott okokból, a választási elvvel nem érthetünk egyet.

A bizottság által ajánlott első módosítás abban áll, hogy a »felsőház« cím helyett hagyassék meg az eddigi t. i. »főrendiház«. Ezt nem helyeslehetem egészen, mert legalább az én igénytelen nézetem szerint, ha a szót etimologice vesszük, — pedig azt ily értelemben is figyelembe kell vennünk, — úgy azt kellene fel-

tennünk, hogy itt Magyarország bizonyos rendei foglalnak helyet; már pedig nálunk az 1848 iki törvények szerint rendező törvények nem léteznek; a főherceg ép oly állampolgár, mint a közönséges paraszt, s a törvény szerint e házában mindenki mint magyar állampolgár s nem mint valamely rend tagja foglal helyet.

A »felsőház« elnevezés szemben az alsóházzal egészen korrekt, mert ezzel ki van fejezve az is, hogy itt kiváló érdemeket szerzett, bizonyos méltóságokkal felruházott, történelmi jogokkal bíró férfiak fognak ülni, anélkül azonban, hogy ezek Magyarország rendjeiből lennének, mert ilyenek ma hála Istennek nálunk nincsenek.

Ami a felekezetek képviseltesét illeti, azokra nézve is módosításokat ajánlott a bizottság. Így: kihagyandónak véli az izr. hitfőnököt s beveendőnek a tinnini s belgrádi nem megyés püspököket.

Nézetem szerint, igaz ugyan, hogy a felekezeti egyenjogúság alapján reformált főrendiház teljesen méltó lesz a magyar törvényhozáshoz s e szempontból okvetlen beveendőnek tartom az izr. hitfelekezet képviseltesét; de be kell vallanom, hogy az ellen most nyomós okon szólnak, u. i. a legfontosabb az, hogy a zsidó vallás még nem államilag s törvényesen bevett, hanem csak elismert, hogy e vallás nélkülöz sok szervezési kelleket, s hogy egy izr. hitfőnök, mint olyan, nem képviseli teljesen az izr. felekezetet. De amint elesnek ez akadályok, amit elhárítani első sorban nem is nehéz, de másod sorban az állammak kötelessége is, úgy abban a percben okvetlenül meg kell adni a jogot az izr. hitfelekezetnek is.

Ami a főrendiházi iniciatívát illeti, az a bizottság ajánlata szerint, egy későbbi törvény által határozassék meg. S ez helyesen van, mert ha az idő most nem alkalmas e kérdés eldöntésére, egy későbbi rendezésnél az iniciatívát határozottan a képviselőház számára kell fenntartani, egynehány mellékes kérdés kivételével.

Hogy az ország zászlósa közül a pozsonyi grótot is fel kívánja venni a bizottság, az ellen nem lehet kifogásunk.

A jelentés így szól: »Gondoskodtunk arról, hogy azok, akik az eddig gyakorolt tagsági jogot ezen törvény folytán nem gyakorolhatnák azáltal, hogy a főrendiház első alakításában részt vehetnek . . . s így a főrendiháznak is mód nyujtatnék, hogy tagjai sorában megtarthassa azokat, kiknek közreműködésére súlyt fektet«. A főrendiház fogna választani a törvényjavaslat szerint kimaradók közül 50 tagot.

Nincs az ellen sem kifogásunk, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a kormányjavaslat is tömegesebb kinevezések által szintén ezt akarta elérni.

A 3000 frt cenzust nem vélte leszállítandónak a kinevezetteknek 50, illetve 30-ra való leszállításával szemben.

Ha a 3000 frt census leszállítatik, úgy a főrendiház majdnem kizárólag arisztokratikus leendett. Pedig, dacára annak, hogy a demokraciára rossz idők járnak, ez teljes joggal követelhet magának részt. Mert a történelmi jogok tiszteletben tartásánál nem szabad túl menni a határon, a demokracia is követeli magának a megfelelő részt. És valjon hol a nagyobb garancia arra, hogy az értelem kapacitásai, mint a demokracia képviselői fognak majd bejutni, ott-e ahol a 3000 frt census leszállítják s ezzel behoznak még egy csomó arisztokratát, aki még nem eo ipso ész arisztokrata is; vagy ott, ahol a parlamentnek felelős minisztertanács nevez ki érdemekben megőszült férfiakat? A teletet könnyű. A főispánokat kihagyandóknak véli a jelentés is.

Bizton hisszük, hogy a főrendiház hozzá méltólag fog határozni. Baloghy Ernő.

Hirek.

Kérelem a helyi és környékbeli közönséghez. Tekintettel arra, hogy a helybeli jeles szintársulat irányába vállalt kötelezettségeinek a szinigazgató, a mostoha viszonyoknál fogva bármennyire szeretne is, eleget nem tehet: beleegyezett abba, hogy a még ezentúl tartandó hét előadásnak összes jövedelme az ő teljes anyagi mellőzésével a szintársulat derék tagjainak javára fordíttassék. E végből előkelő fiatal urakból szinpártoló bizottság alakult, mely egy a repertoárnak jeles összeállítását, mint a bevételeknek szétszórását humánus méltánossággal fogja eszközölni. Kérjük a t. közönséget, hogy ezen 80 főnyi, önhibájuk nélkül anyagi zavarokba került tagokra való nemes tekintetből fokozott jóakarattal sziveskedjék a hátralevő pár előadást minél jövedelmezőbbé tenni.

Ófelsége a külső járásbíróhoz albiróvá Bakalovich Kálmán perlaszi járásbírói aljegyzőt nevezte ki.

A m. kir. igazságügyminiszter, Kanyó Lajos kir. igazságügyminiszteri fogalmazót, nemes-militáris földinket, a kir. kuriához segédtanácsjegyzővé nevezte ki.

A pénzügyminiszter által bemutatott kataszteri nyilatkozati törvényjavaslat szerint adófelügyelői körülmények között és irattári állások fognak szervezteni; tehát Zomborban is.

Pályázat van hirdetve az óbecsei járásbírósnál díjnyújtásra 4 hét alatt.

A magyar és osztrák vasutak között már húzamos idő óta folyó tárgyalások az országos kiállítás tümeges látogatásának érdekében. Hallomás szerint végre abban történt megállapodás, hogy a legtöbb magyarországi, valamint a jelentékenyebb osztrák, illetve cseh, gáncsországi stb. állomásokról 30—40%-al mérsékelt menetjegy fognak 14 napi érvényességi időtartammal Budapestre kiadni, melyekkel együtt egy kiállítási belépti és egy kiállítási sorsjegy is lesz váltandó. Ezen jegyek, értesüléseink szerint, Bécsből és a magyar állomásokról hetenként kétszer, de a Budapesten beszakadó különböző irányok szerint változó s annak idején közzé teendő napokon fognak kiadni. Ellenben a Bécsből nyugatra, illetőleg Bécsnél messzebb fekvő osztrák és külföldi állomásokról mindennap fognak ilyen jegyek kiadni, a minek megfelelően intézkedés történt, hogy az illető idegen utas, az ország határához érve, utját szintén bármely napon és bármely vonaton folytathassa mentettéi jegyével Budapestre.

Szabadkáról írják: Szabadkán igen üdvös célu mozgalom indult meg a színügy érdekében. Folyó hó 18-án Jankovich Aurel főispán elnöklése alatt több mint 40-en, a város színe-java vettek részt. Elnöklő főispán üdvözlőlvén a szépszámu értekezletet, azon nézetének adott kifejezést, hogy a színészeti viszonyok fejlesztése érdekében s különösen a városi színügy magasabb színvonalra emelése végett áldozatoktól nem szabad visszariadni. Ajánlja, hogy Bács-megye városai közül (Szabadka, Zombor, Baja és Ujvidék) egy szini-kerület szerveztessék, a melynek főhelye Szabadka volna, s a téli időnyben itt működő szintársulat, a nyári hónapokat a másik három városban töltené. Ily módon, míg egyrészt a szintársulat existenciája volna biztosítva, a megyei városok is abban a kedvező helyzetben volnának, hogy nem valami másodrendű színésztrupp produkcióit kellene pártolniok, hanem elsőrangú, jól szervezett társulat játékában gyönyörködhetnének. Mert a legjobb szintársulat is szívesen szerződne egy olyan kerületbe, hol megélhetése nemcsak néhány téli hónapra, hanem az egész esztendőre garantírozva van. Azután a színügyi bizottság szervezésére tér át s általános helyeslést közt jegyzi meg, hogy a bizottságnak ne az legyen feladata, a mi eddig volt, hogy t. i. egyedül a közönséget védelmezze a színészettel szemben, de a színészetet is támogassa s annak művészeti törekvéseit lehetőleg előmozdítsa: -- ne legyen ellenőrző hatóság, hanem valószínű kulturális bizottság. A főispán szép beszédét általános figyelemmel hallgatták, s az abban megpendített reformszemeket a jelenlevők egyhangulag a magukévá tették, s az értekezlet elhatározta, mikép a színügyi bizottságot felkéri, hogy az előadottak értelmében javaslatot dolgozzon ki, annak életbeléptetéséről gondoskodjék.

A vasárnapi nagymisén Thim Flóra és Lovich Aranka kisasszonyok magasatos áhitatra serkentő művészi tükélyvel énekelték Cherubini Lauda Sionját, gyönyörűen kísérte őket Marschal tanár.

Bajáról írják: Latinovits Jánosné élő halottá lett. Már rég szenvedett idegbanban, de állapota csak az utóbbi időben vett oly fordulatot, hogy az örültek házába kellett szállítani.

Árverés lesz Schön Samu 24471 frtra becs. ingóságaira márc. 30. Baja — Popovits B. Zsófia 3250 frtra b. ingatl. ápril 19. Óbecse. — Szekulits Vasillie 2450 frtra b. ingatl. jun. 14. Títel. — Hermann Frigyes 4215 frtra b. ingóságaira márc. 30. Torza (Kula). Schäffer Miklós 5312 frtra b. ingóságaira márc. 31. Bezdán (Zombor).

Titeltől írják: Szeretet és köztiszteltben álló szolgabírónk Dr. Nagy Kálmán, működését ismét egy igen szép tettel szaporította, midőn a titeli négytagú piactól két sorjában eperfakkal ültetette be, több köz és magán épület elő pedig hárs, jász, boglár és egyéb szép fákat ültetett s egy évre azok gondoztatását is magára vállalta. Midőn mi nevezett szolgabíró urnak e helyen is szíves köszönetünket nyilatkoztatni szerencsések vagyunk, szabadjon azon jókívánatunknak kifejezést adni: „Adja Ég, hogy e fák árnyéka alatt majdan unokáival együtt pihenhessen!”

A „Nemzet” vasárnapi száma Rác Vilmosnak „A buza a világpiac” című könyvéről a lapunkban multkor hozott cikkhez hasonló terjedelemben és melegséggel emlékezik meg.

Óbecsén Boross Endre színész f. hó 21-én vezette oltárhoz Török Anna kisasszonyt, Ihasz Lajos szintársulatának naiváját.

Moholyon ft. Szulik József prépost, ker. esperes, óbecsei plébános és főegyházmezei hivatalos iskolafelügyelő folyó hó 16-án tartá iskoláinkban látogatásait; mely alkalommal a szokott nyájas modorával és tapintatos eljárásával kérdezgette és kérdezette az egyes tantárgyakból a tanulókat. Az osztályokra tett általános megelégedésének kifejezése után csak azon észrevételét nyilatkoztá, hogy az alsóosztályok túlterheltek és azoknak szaporítását szükségesnek találta.

Strakusz István zombori lakos kőfaragó, vezetéknevét „Szigeti”-re változtatta belügyminiszteri engedéllyel.

Vaskúton e hó 16-án — dacára a gyorsan érkezett segélynek 10 ház lett martaléka a lángoknak.

Baján Saly Dezső, főegyházai aljárásbíró e napokban jegyezte el Milasevits Ilona kisasszonyt, Milasevits Marton, bajai kir. közjegyző művelt leányt.

A moholyi iskoláné tanítványai folyó hó 18-án ft. Sümegi József plébános urnak, mint szeretve tisztelt igazgatójuknak névünnepe előestéjén „Sz. Cecilia” című drámát adták elő az intézet egyik tantermében, mely épületes előadásnak nagyközönségünk közönségének színe-java figyelmes hallgatói voltak.

Szabadkán Pálmai Ilkát f. hó 18-án az esti vonat megérkezésekor ezernyi közönség lelkes demonstrációkkal, virágcsokrokkal és Rákóczi-induló hangjai mellett fogadta. A szintársulat nevében Mándoky Béla üdvözlölte. A vendégművész e hó 19-én lépett fel először zsufolt ház mellett (felemelt helyárrakkal) a „Kertészleány” cimszerepében és az idén nagyon is elhidegült közönség oly frenetikus tetszészajjal kísérte élnk dalait, aminőt Szabadka már rég látott. Minden dalát megtapsolták, és a felvonások után 4-szer 5-ször hívták a lámpák elé. Holnap 21-én a „Nőemancipáció”-ban, holnapután a „Csókon szerzett völegény”-ben lép föl, és a busásan felesigázott árak dacára minden hely el van foglalva. Kedden utóljára mutatja be magát „Rip van Winkle”-ben.

Körrendelet a közmunka és közlekedési m. kir. miniszteriumtól. Valamennyi megyei és szab. kir. város közigazgatási bizottságának. A gőzgépek és kazánfűtők képességének megvizsgálása fejében a vizsgára jelentkezők nem mindenütt egyenlő díjak szedve, és díj fizetési ügyet olyképp ismertem egyöntetűen szabályozandónak, hogy az országban fenn álló vagy újból felállítandó valamennyi vizsgálati bizottság előtt leteendő ily vizsgák után, ezentúl a következő díjak lesznek szedendők, és pedig: 1. Mozdonyvezetők és gőzhajó gépészek, továbbá álló gőzgépek és cséplőgépek kezelőitől 5 az az öt forint. 2. Kazánfűtők és egyéb segédzemélyzettől 3 az az három forint. Ezen díjakon felül, melyek a vizsgáló bizottság tagjai közt egyenlő részben megosztandók, valamint a bizonyítvány megbélyegzésére szükséges 50 kron felül egyéb költség tel nem számítható. Csakis Budapesten a mozdonyvezetők gyakorlati vizsgája színelhénynek nagyobb távolsága miatt, az illetők a vizsga bizottság bérkocsi költségeit is viselni tartoznak. Ugyanez áll, ha a hajó gépészek gyakorlati vizsgájánál a főváros területén használandó gőzhajó állomás helye (1000 öl vagyis kereken) 1900 méternél tovább volna. Budapesten, 1882. évi december hó 5-én. Br. Kemény s. k.

Apatin községének képviselő testülete f. hó 18-án tartott közgyűlésében megválasztott valahára a községi iskolaszék. A közgyűlés megnyitása után Vény Márton az iskolaszék feladatát röviden körvonalozta. Ó kívánja a tanügy érdekében, hogy csak olyan egyének választassanak meg, akik annyi ismereteket és tapasztalatot bírnak, hogy a tanítóknak működését, különösen az egyes tantárgyakban elért eredményt, fölfogni s megbírálni tudják. Szóval olyanokat, akik a tanügyet szívükön hordják. Puck István is helyeselte ezen elvet; de még azt kívánja, hogy a megválasztandó iskolaszéki tagok olyan polgárok legyenek, akik nemcsak a tanításra, hanem a gyermekek vallás-erkölcsös nevelésére súlyt fektetnek. Nem elég a gyermekek fejét csak ismeretekkel tele tölteni, hanem vallás és erkölcsös nevelésben is kell az iskolás gyermekeket részesíteni. A javaslatba hozottak közül megválasztottak a következők: Schmausz Endre, Dombovits Márton, Gass József, Fuchs József, Speiser István, Kiefer József, Mathész József, Kopping Péter, Ackermann János, Klemm Miklós, Bersuder Lajos, Kapp Márton, Nadler Jakab, Basler Márton, Stadelmann Gáspár, Vas József, Bäckler Ádám, Viederkehr Antal, Krieg Károly, König Antal, dr. Lang József, Vény Márton, Belt János, Becker Ferenc, Fernbach József, Bauer János, Weinketz József, Schüller János, Tomcsányi Ádám, Hess János, Reichl Frigyes, Mayer János ifj. — Marsch János azt indítványozta, hogy elkészesse helyébe más polgárok választassanak; ez nem fogadtatott el, miután ezek eddig mindig iskolaszéki tagok voltak. (Okosan! A kaplán mindenesetre lendíthet annyit az oktatás ügyön, mint a legtöbb címszó polgár, aki büszságből zsebre rakja, sőt kiforszírozza a becsületet; hanem aztán nem tesz semmit . . . ami különben még a jobbik eset; mert rendszeren rosszat tesznek). — Azután következett a behajthatlan megyei illetéktől hátralékban levő s behajthatlan 460 frt 90 kron az 1884. évről elengedésének jóváhagyása. Az 1884. évi árvatári számadások felülvizsgálására megválasztottak: Vény Márton, Puck István, Mayer József, Dombovits Márton és Becker Ferenc.

Árverés lesz jun. 9-én Csitári András 2374 frtra becsült ingatlanaira Bezdánban (Zombor).

Ujvidéki néptanítók sajtópöre. A budapesti esküdtek előtt 22-én ismét becsületsértési vádat tárgyaltak. A vádló Keller István ujvidéki ügyvéd, aki Bachmann Antal, Fischer Ferenc, Geissler József és Kaltner János ujvidéki néptanítók ellen rágalmaszért indított sajtópöre képezte. Az inkriminált cikk a Bács-Bodrogher Presse 1884. október 10-iki számában jelent meg, a „Beküldetett” rovat alatt és abban a vádoltak a magánvádlót szemtelennek, revolverhősnek, hazugnak, becsületszélnek nevezék el. A sajtóbírósz Kriszt János elnöklése alatt Brinkmann és Naményi törvényszéki bírákból és Ruttkay jegyzőből alakult meg. Tolmács dr. Fraenkel Samu. Magánvádló ügyvédje Polonyi Géza, a védő ügyvédje Komjáthy Béla. Az esküdtszék kisorsolása előtt Komjáthy Béla védőügyvéd kijelenti, hogy Fischer Ferenc vádlott

védelmétől visszalép, mert az 400 frtot kért társaitól, azzal fenyegetődzve, ha nem adják meg neki a kívánt összeget, ellenük fog vallani. Vádlott Fischer Ferenc kijelenti, hogy ez az állítás nem igaz. Az ujvidéki hatóság tartozik neki 400 frtal, és a többi vádlottak mindent elkövetnek és rendszeresen üldözik, nehogy követelését megkaphassa. Miután az esküdtek megbírtattak, a személyesen jelenlevő vádlottak az általános kérdésekre hallgattattak ki. Kaltner vádlott nem jelent meg s a törvényszék a védőügyvédet az ő védelmére is feljogosította. Erre a panaszolt közlemény olvastatott fel. A szerzősége nézve Bachmann és Geissler kijelentették, hogy a cikket ők írták, Fischer ellenben azzal utasította el a felelősséget magától, hogy a cikk fogalmazványát azért volt kénytelen aláírni, mert különben társai halálra üldöztek volna. A vitázat összegezése után következő kérdések terjesztettek az esküdtek elé: 1. Foglaltatik-e az inkriminált cikkben becsületsértés? 2. Szerző-e Bachmann Antal? 3. Fischer Ferenc? 4. Geissler József? 5. Kaltner János? 6. Vétkes-e a becsületsértésben Bachmann Antal? 7. Fischer Ferenc? 8. Geissler József? 9. Kaltner János? Az esküdtszék határozata ez: az 1. kérdésre 10 igen, 2 nem, a 2-ra 12 igen, a 3-ra 8 igen, a 4-re és 5-re 12 igen, a 6-ra 9 igen, 3 nem; a 7-re 8 igen, 4 nem, a 8-ra és 9-re 9 igen 3 nem. Az esküdtek verdiktje e szerint az összes vádlottakra marasztaló volt. A törvényszék a vádlottakat a 92. § alkalmazásával, egyenként 90 frt pénzbírságra ítélte. A 240 frtnyi eljárási költségben egyetemleg marasztaltattak.

A helybeli főgymnasium önképző-körének f. hó 22-iki gyűlésén a kör védnöke a következő jutalomdíjakra hirdette ki a pályázatot: 1. A dr. Schuller Simon ügyvéd ur által felajánlott 2 drb aranyra (egy szépirodalmi mű díja); 2. a dr. Bäumel Ede tanár ur 1 drb aranyára (egy természettani értekezés jutalma); 3. a Prámer tanár ur által ajánlékozott 1 drb aranyra (műfordítás latinból magyarra); 4. a Radics György igazgató és Bergmann Ágost tanár urak által összeadott 5 frtra (szavalat jutalma); 5. a Donozlovits Vilmos ur által még a mult tanévben felajánlott „Tinódy Sebestény összes művei” című könyvre (kiváncsítók költségei vagy prózai munka, melynek tárgya, eseménye, személye vagy színhelye Bács-Bodrogh megye); 6. a több főgymn. tanár és tanügybarát által összeadott 12 frtra (egy irodalom-történeti értekezés díja). A szavalási verseny napjára a husvéti szünet utáni első vasárnap, a pályaművek benyújtásának határidejéül május 10-ike tűzött ki. A pályaművek az önképző-kör bíráló bizottságának tagjai által fognak megbíráltatni, ugy azonban, hogy a végleges döntés jogát a tanári kar tartja fenn magának.

Megyénk fáradhatlan alispánja e hó 19-én Zentán időzvé, ott az óbecse-szabadkai vasút érdekében az érdekelt községek, városok képviselőivel értekezletet tartott, melyen megjelentek: a szabadkai, csantavéri, ókanizsai, martonosi, zentai, adai, moholi, petrovszéli és óbecsei kiküldöttek teljes számban és így Schmausz Endre az értekezletet d. e. 10 órakor szép és magvas szavakkal megnyitotta, körvonalozta az értekezlet összehívásának célját és az ügy fontosságát. Először is bemutatta ifj. Gr. Pejacsevits Jánost, a ki az előmunkálatok megtételére engedélyt nyert, és Sztankovits Miklós kir. főmérnököt, aki e vicinális vonalra vonatkozó terveket és a költségvetést elkészítette.

Sztankovics főmérnök, világos részletezéssel ismertette a tervet és költségvetést. Különösen a jövedelmezésnek statisztikai adatokra fektetett kimutatása tett jó benyomást, mert ezt valóban feltűnő szakértelem és kiváló kontempláció tanúsításával úgy állította össze, hogy azt a laicus első áttekintésre is megértheti. E munkálatnak egyik legnagyobb becsé az is, hogy abban a legcsekélyebb részletek is fel vannak véve.

Sztankovits Miklós után Tripolsky kir. főmérnök a tervezet technikai részét ismertette, és csinos beszédben felhívta az érdekelt községek küldöttei figyelmét e vicinális vasutnak fontosságára. Ezen ismertetések után felszólt Varga Károly biz. tag és fölkerde az intéző urakat, hogy a finanszírozásra nézve ismertessék terveiket. Gr. Pejacsevits János válaszolt erre, és kerülvén a részletezést általánosságban megérintette, hogy legelőnyösebb volna, ha az érdekelt községek maguk saját erejükből építenék ki a vasutat is, hogy a finanszírozási tervezet precizitása addig meg sem kísérhető, míg nem tudatik, hogy az érdekelt községek mily mérvben járulnak a vasut felépítésére szükséges összegekhez.

Ezután az elnöklő alispán s községeket felszólitotta, hogy egyenként nyilatkozzanak ugy magáról az eszméről, mint arról is, vajjon hajlandók-e a szükséges tőke előteremtéséhez hozzájárulni.

Az összes községek kiküldöttei, — kivételével az ókanizsaiaknak, — kedvezőleg nyilatkoztak, és e nyilatkozás fényesen mutatta, hogy belőlük a jó fel-fogott érdek és az ügy fontosságának tudata beszél.

A csantavéri küldöttség csak feltélesen nyilatkozott kedvezőleg. Az elkészített terv szerint ugyanis az állomás nem érintené a községet. A küldöttség tehát határozottan kijelentette, hogy Csantavér csak az esetben hajlandó a szükséges tőkéhez hozzájárulni, ha a tervnek e része megváltoztatik és ha Csantavér község közvetlen közelében állomást nyer. Sztankovits főmérnök a tervezetet e részben megváltoztathatónak mondta.

Az ókanizsai küldöttséget a terv igen természetesen ki nem elégítette, mert hát a csantavéri irány elfogadása nem jelent mást, mint Ó-Kanizsa mellőzését. Az ókanizsai küldöttség és szerint azt kívánja, hogy Sztankovits főmérnök készítené elő a tervezetet az ókanizsai irány mellett is. Az ókanizsai kiküldöttek kívánalmához képest el lett határozva, hogy Sztankovits főmérnök ez irányra nézve is a költségvetést elkészítse.

A zentai küldöttség egyik része a tornyosi állomás eljöttét sürgette a kereskedők érdekében. Az alispán ennek ellenében kimutatta a felszólló szereplésének neveltséges voltát. Bizony szép dolog is volna az, ha a tornyosi gazda buzájának a városba székéren való szállításáért fizetne m. mázsánként 40—50 kron, a Pestre való szállítás sem kóstálna sokkal többet.

D. u. két óraker az elnöklő alispán kimondta a határozatot, amely abból állott, hogy az eszme elfogadtatott, s hogy a terv és a költségvetés minden közzévaló közzévaló elrendelést, természetesen azon célzattal, hogy azok azt tanulmány tárgyává tegyék, s hogy így nem sokára képesek legyenek az érdemleges és a részletes tárgyalásba becsatlakozni. Erre vonatkozólag pedig az értekezés legrövidebb idő t. i. 14 nap alatt meg fog történni.

A küldöttség tagjai ezután Zenta városának tanácsa által a közbédre vendégképen meghívták. Toaszat ezen csak három volt s így e jelenséget jó jelnek tartjuk magára az ügyre nézve.

A szabadkai ügyvédi kamara lajstromából Nikolics Arkád zombori lakos ügyvéd saját kérelmére kitérőtletett. A szabadkai ügyvédi kamarából Silics Mihály újvidéki lakos ügyvéd, elhalálása folytán kitérőtletett s Kulnesics Tamás b.almási lakos ügyvéd, elhalálása folytán kitérőtletett, s a halaszthatatlan teendők teljesítése végett Wiener Samu b.almási lakos ügyvéd neveztetett ki gondnokul.

Szerbiai dísznök. A belgrádi „Odjek“ című lap „A szállások és a közbédhid kérdése“ című cikkében, hivatkozva a „magyarországi“ lapokra, „melyek a szerb sertések Magyarországra való behozatalát megnehezíteni akarván“, Zimonyban vagy Újvidéken vesztéztárt, illetőleg oly sertésszállásokat kívánnak felállítani, a hol a Szerbiából jövő sertéseket — a szerb kereskedők kárára — a körülményekhez képest, hosszabb vagy rövidebb időig visszatartani szándékoznak. A nevezett lap állítja, hogy ha ez valóban így volna, akkor ily eljárás ellentétben állana a kereskedelmi szerződéssel és az állategész-égyügyi konvencióval. Ebből következteti, hogy Ausztria-Magyarország Szerbiával szemben úgy magyarázza a megkötött szerződéseket amint neki tetszik s amint azt az érdeke követeli. — „E nézetünket — folytatja az „Odje“ — megerősíti a „Zimonyi hetilap“ is, amely őszintén bevallja, hogy a magyar kormány az említett rendszabályok által a szerb sertések bevitelét akarja megakadályozni, a mennyiben az a magyar sertésekre nézve káros“. Mindezeket megfontolva, felszólítja a lap a szerb sertéskereskedőket, hogy szerb nézve legelőnyösebb leend, ha a szerb területen „sertés szállásokat és egy közbédhidat“ állítanak fel, hogy a fentemlített, a magyar kormány által életbe léptetendő rendszabályok folytán meg ne károsíttassanak.

Jellmann Alajos folyó évi március hó 20-án éjjeli 11 $\frac{1}{2}$ óraker, életének 27 ik évében Apatinban jobb létre szenderült. Hült teteme f. évi március hó 22-én délutáni 4 óraker tétellett az apatini felső temetőbe örök nyugalomra.

Himen. Dr. Tóth Béla, szabadkai kerületi orvos, jegyet váltott Szabó Mihály szegedi tanítóképezdei igazgató hájós leányával, Mariskával.

A palánkai temetkezési-egylet zászólószentesi ünnepélye f. é. husvét héttől fog végbe menni, mely alkalomból a zászólóanyai tisztséget Nagy Mihályné ö nagysága volt szives magára vállalni.

Budai János, szabadkai törvényszéki bíró, eljegyzé Babits Mari kisasszonnyal, a szabadkai társaság egyik legműveltebb hölgjét.

Stolc Ferenc cservenkai jeles szíjgyártó közel ezer ftrtot erő gyönyörű lószerszámokat küldött fel; vannak közöttük aranyozott ezüsttel plattirozott, továbbá ezüsttel plattirozott remek lószerszámok. Az ügyes kézműves munkái bizonyára figyelmet fognak kelteni.

A községek elöljárói és Zenta város tanácsának. A tanköteles gyermekek összeírása tárgyában a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter ur által 1883. évi december hó 10-én 42001. szám alatt kiadott és a községek elöljáróival, illetve Zenta város tanácsával 1884. évi jan. 10-én 5031/kbiz. ex 1883. szám alatt szoros mihez tartás végett közzétett rendelet határozmányaihoz szigoruan ragaszkodván, haladéktalanul az iránt intézkedjenek, hogy a tanköteles gyermekek az ezen rendelettel megállapított időben teljesen megbízható községek által lelkiismeretes pontossággal összeírassanak és eme összeírás egyik példánya legkésőbbben folyó évi július hó 1-ig a közoktatási bizottsághoz beküldessék. A tankötelezettség pontos keresztülvitele és az egyenletes eljárás megállapítása céljából értesítettnek a községek elöljárói és Zenta város tanácsa, hogy a jövő 1885/6. tanévben, a melyre ezen összeírás eszközöltetik, a következő 9 korosztály esik a tankötelesek sorába. 1. Az iskola látogatásra köteles és így összeírandó 6 éves gyermekek születtek 1879. évi január, február, március, április, május, június, július és augusztus hónapokban. 2. A 7 évesek 1878. évben. 3. A 8 évesek 1877. évben. 4. A 9 évesek 1876. évben. 5. A 10 évesek 1875. évben. 6. A 11 évesek 1874. évben. 7. A 12 évesek 1873. évben. 8. A 13 évesek 1872. évben. 9. A 14 évesek 1871. évben és azok, akik 1870. évi szeptember, október, november és december hónapokban születtek. — Mirel a községek elöljárói és Zenta város tanácsa azon felhívással értesítettnek, hogy az összeírt gyermekek az összeírás végén a fönnebb idézett 5031/kbiz. számú határozat szerint a 6—12 éves és 13—15 éves gyermekek egymástól elkülönítve szám szerinti összegben vallás, anyanyelv és nem szerinti csoportozatban feltüntetendők. — Kelt Zomborban, Bács-Bodrog megye közg. bizottságának 1885. évi febr. hó 12-én tartott üléséből. Sándor Béla főispán, mint a közg. bizottság elnöke.

Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter. Ambár az egy éves méncsikók vásárlása igen üdvös intézménynek bizonyult, mégis az országos lótenyésztés ügye a kezdet nehézségein ma már túl lévén, nem látszik többé szükségesnek ezen ügyet előzepszerű és gyengébb méncsikóknak eddig gyakran azaz a tenyésztők buzdítása végett eszközölt tömeges megvásárlása által ugymint a múlt években támogatni. Ez oknál fogva, de még különösen azért, mivel jelenben ezen cimen költségvetésileg igen szűk mértékben szabattott meg az összeg, ezen évben csakis azon csikók fognak megvétetni, melyek mind az ár, mind pedig a minőség tekintetében teljesen megfelelőeknek fognak találtatni. Mivel pedig a lótenyésztők legnagyobb része eladandó egy éves méncsikóját — tudomásom szerint — tavasszal kívánja eladni, ezen okból a nyilvános csikóvásárokat a folyó évben március,

április és május hónapokra tűztem ki; még pedig Bács-Bodrog törv. egy. megye területén Szabadkán május hó 15-én fog a nyilvános méncsikóvásár megtartatni. Budapest, 1885. március hó 7-én. A miniszter megbízásából: Tanfi s. k.

Kiállítási ügyek. A zombori alkerület kiállítói már nagyrészt felküldték tárgyaikat; akik a felküldésre nevére szóló felhívást még nem kaptak, azokat kérem, hogy azt velem azonnal levelező lapon tudassák, hogy azt, e hó 25-én és 29-én Budapesten a kiállítás érdekében időzvéen, számukra az országos bizottság által megküldessem. Dr. Margalics Ede, kiállítás kerületi titkár.

Színház.

F. hó 19-én, esütörtökön Kaczér Nina jeles művésznőnk jutalomjátékul Csiky színműve a „Cifra nyomorúság“ adatott. A színházat a közönség a jutalmazott iránti meleg rokonszenvének adva kifejezést, zsufolásig megtöltötte és két díszes esokorral lepte meg. A korrekte előadásban különösen kiténtek a jutalmazott (Bella), Lenádné (Mézesné), Tiszai Dezső (Poprádi), Fenyéri (Csima napidijas) és Kézdi, aki mint Mádi Simon tiszteletbeli-segéd-fogalmazó-helyettes-jelölt szerepében szép tehetségének adott bizonyítékot.

Szombaton Gálosi János tenorista jutalmul az elcsépeelt de még mindég elég vonzerejű bohózatot operett „Fatimica“ adatott. Tiszai Dezső és Nikó Lina páratlan alakításában és Tiszainé szép énekében nagy számú közönség gyönyörködött.

Vasárnap Szigeti József régi kedvelt népszínműve a „Cizmadia, mintkísértet“ adatott. A cimzerepben Csabi egyik sikerült alakítását mutatta be. Az előadás összességében.

Kedden Hegenbarth karnagy jutalmul „Matuzsalem herceg“ operett adatik.

D. Zs.

Bács-Bodrog vármegyei régi helységek.

A magy. tud. Akademia által legközlebb kiadott Anjoukori okmánytár 4-ik kötete több okmányt foglal magában az 1340—1346. évekből, amelyek Bács és Bodrog vármegyékre vonatkoznak, több régi helység birtokviszonyáról ezen korban és földrajzi fekvéséről adnak felvilágosítást. — Mint vármegyénk helységtárához szolgáló nagybecsű adatokat közlöm e helyen is.

1) Legelső helyen Adorjánt vagy Adriánt kell felemlítenem, mint oly helységet, amely vármegyénkben a legrégibb helységek egyike s azon szerencsés helyzetben van, hogy a birtokviszonyait előtüntető okmányokat majdnem hiány nélkül mutathatjuk fel. Nevezetes helység is volt ez hajdanában; mi pedig csak pusztabirtok Kanizsa alatt. Már 1271-ben mint Bodrog megyei helység szerepel, mint a tárnoki és a laki nemesek birtoka, melyben egy szt. György vértanúnak és egy szt. Márton hitvallónak szentelt templom is volt. 1331-ben Haraszti Leustachius örökös nélküli kimúlása után az ő részirtokát, Felső-Adorjánt a király Magyar Pál gimesi várnagynak adományozta, s ez 1331-ben még Alsó-Adorjánt is megszereszte magának.

Az előttiünk fekvő okmánytár szerint a csanádi káptalan Pál országbíróknak 1340. febr. 1. kelt rendeletére Magyar Pált Alsó-Adorjánt azon felének birtokába iktatja be, melyet az Gezehei Lőrinc 80 márkáért megvett a rajta levő szt. Miklós templom és B. Sz. Mária monostor felével együtt. A kiküldött homo regius volt Bekus, Murtunusi Lőrinc fia. — 1341. máj. 24. Károly király Magyar Pál kérelmére ennek Alsó és Felső-Adorjánt az ország rendes bírósága alól kiveszi. — 1344. dec. 21. Magyar Pál a titeli káptalan előtt kijelenti, hogy a többi között a Bodrog vármegyei két Adrián nevű birtokát az itt levő ménessel együtt teljes joggal nevének és leányának adta végrendeletileg. — 1344-ben a Haraszti nemzetségből származó tárnoki nemesek a bácsi káptalan előtt Felső-Adriánban levő örökös részirtokukat az ezen levő szt. Márton és szt. György templomok fölötti patronatussal együtt szorultságukban 60 márkáért örökösen Magyar Pálnak adták el, a miről a házszt-lőrinci káptalan is bizonyítványt állít ki, s Pál országbíró is megerősíti 1344. nov. 25.

2. Szintén ilyen régi, de eddigi okmányaink alapján csak 1305. óta ismeretes Bodrog vm helyiség: Bathán másképen Barhan, sőt Bortancs, a mely hajdan a Bodrog vár és város szomszédságában volt. Egy monostorszegi dülő Bartány néven maig őrizte meg emlékét. A bezdáni erdő déli részében levő Bartánynak nevezett földhányszt alig lehet joggal a régi Bodrog vár romjainak venni.

A fekete Pathe fiai, Bathán birtokosai egy Baxa nevű embert öltek meg, amiért is annak fivére Péter őket porbe fogván, azok a Bodrog vármegyei alispán által elítéltek, de ők megszöktek. Comes Bulyar de Kulud fia Batand kezességét vállalt értök, lefizette a 20 márká vérdíjat és a 10 márká perköltséget s ennek fejében 1305-ben átvette azoknak részirtokát Bathánban a hozzátartozó Sár és Tathus nevű halászó helylyel; mert különben is szomszéd birtokos volt Kuludon (a mai Kuluthon). — 1341-ben a bácsi káptalan Károly király rendeletére Nagy Péter fiai részére ezeknek Bathán és Belső-Kolud nevű birtokukban, Bodrog és Údvárd helységek fölött határjárt tartott. (Ezen Péter másutt magister Petrus ditus Herceg. Údvárd nevű birtoka pedig már 1280-ból ismeretes.) — 1342. jan. 18. jelenti a kői káptalan, hogy Batand fia János az atyja által 1305-ben szerzett részirtokát Bathánban és a Sárreben ahhoz tartozó három Ördögkútja nevű halászó helylyel együtt Pethő csöregi várnagynak örökre átengedte. Utóbbi viszont Jánost a néhai Szentbenedeki Péter birtokát képezett Haraszti nevű birtoknak megvételével kínálta meg, amely részben Pethőt illette s másik része különben is Jánosé volt már. (A kun rablókkal cimboráló két más barthani compososor elitélése révén 1347-ben Becsei Tóttós is ezen Barhan egy részirtokához jutott. Barhan 1475-ben castrumnak neveztetik!)

3. A budai káptalan 1341. nov. 30. jelentést tesz egy az országbíró rendeletére a garan-szt.-benedeki

apátság, a titeli apátság és Szeri Pósa között vitás Alpár nevű birtokban tartott határjárásról. Minthogy a vármegye neve nem emlittetik, Alpráról csak gyanitom, hogy ez nem a Csongrád vármegye, hanem a Bács vármegyében levő és a futtaki uradalomba tartozó most már pusztá Alpár. A határjárás ellen óvást tett Acsai Sebestyén fia János, mert egy darabot az ő Achateluke nevű birtokából is a garan-szt.-benedeki apát birtokához csatoltak, s pedig a Kökényszeg nevű saroktól kezdve a Sedfőig s innen a nagy határdombokig. (Acha vagy Achateluke tehát határos birtok volt; s csakugyan a már 1290-ben okmányilag említett Bodrog vármegyei Achán kívül 1318-ban egy Bács vármegyei Achát is találunk, amelyet Földi Péter fia Jakab a kői káptalan előtt Futaki Dénesnek s társának adott el. Ezen Acha pedig csakis a mai Kiszácsnak egy része lehetett.) Alprának említett részében templom is volt. Ezen birtoknak a titeli prépostot illető részének határjárásában felemlítettük: portus Thurutru, egy Harisci nevű moosáron által „ad caput Torcul“ (talán egy kis ér torkolata?) egy collis Katasacal, egy „mons ubi erat forum Barata“ kelet felé mevéen egy Utal nevű folyó, egy mons Thetemes és mons Apra. (Ezen nevek bővebb magyarázatát Steltzer úrra, a feles kiszácsi historikusra bízom)

4. A kői káptalan bizonyossága szerint 1345. febr. 28-án a Csák nemzetségből származó Ugrin fia Miklós, Ujlak-nak ura, az ő kedves komájának comes Stephanusnak, ujlaki bírónak örökösen adományozta a még Béla király által őseinek adományozott Bács vármegyei Kurpe nevű birtoknak egy harmadát a Minden-szenteknek tiszteletére ott épült templommal együtt. E birtok többi két harmad részét Alprai Pongrác fia birtok. Szomszédokul említettnek: nobilis de Tharmanian, de Egres, de Kurthym, de Zybbathy, de Pusztá-Szent Mihál. — Ezen Kurpe nevet tudtommal egy okmány sem örökítette reánk, kivéve ezt. Ide is úgy látszik rossz olvasásból vagy helytelen írásból került a helyes Kulpin név helyett; annál inkább, mert egy későbbi 1418. évi okmány szerint Kulpin (Kwipy) szomszéd helységek csakugyan: Ná-daskürt, Pusztá-Szent-Mihál (ma a szilbási határban), Szilbás (Zylbach, a föntemlített Zybbathy helyett), Egres, azonkívül Egyházás-Szt.-Iván és Kis-Szt.-Iván (most Despot-Szt.-Iván). A fönnemlített Tharmanian (Taranyán) pedig még 1590-ben is mint három külön kis falu létezett, később mint pusztá beolvadt a D-Szt.-Iván melletti Torzsa falu határába

5. Lajos király 1346-ban Mick tórszági volt bán fiának Istvánnak kérelmére az állítólag örökös nélkül elhalt Gyurk István minden birtokát neki adományozta, így a többi közt Funou helységet is Bács vármegyében. A beiktatással megbízott bácsi káptalan ezen Funó nevű birtok helyszínére kimenvén, úgy találta, hogy ehhez még hét falu tartozik ugyanazon vármegyében (a nevek nincsenek megemlítve), a melyekben 170 ház volt. A beiktatás ellen azonban az elhunyt előbbi birtokos özvegye és leányai tiltakoztak, minthogy e birtok hozomány és jegyajándék és leányegyed címén őket illette. — Különbben ezen helység lelkesze „Petrus de Funo“ már az 1317—1337. évekből való pápai dézsmaalajstromban is említettik.

6. Bizonyos Chentey nevű Bodrog vármegyei birtok Pál és Mihály birtokosai kimultával a királyra esett vissza és ezt még 1333-ban a csákakői várnagy fiának Tamásnak adományozta. De midőn ezt 1335-ben be akarták iktatni, bizonyos Péter közbirtokos hamis indokokból tiltakozott ellene, hogy e birtokot magának biztosítsa. E miatt azonban fej és birtokvesztésre ítéltették.

Volt pedig neki birtokrésze Chentey, Szentmárton és Aranyánban Bodrog vármegyében. Ezen birtokrészek $\frac{2}{3}$ -át az országbíró foglalta el, $\frac{1}{3}$ része pedig Tamást és fivérét Pethőt illette, ezek ama $\frac{2}{3}$ részt Chenteyben 80 márkáért az országbírótól megvették és maguk $\frac{1}{3}$ -át Szent Mártonban és Aranyánban is átengedték. Később az országbíró az aranyáni $\frac{1}{3}$ -ot is 50 márkáért Tamásnak adta zálogba. Midőn azonban 1342-ben a bácsi káptalan őt itt beiktatni akarta, az elítelt Péter anyja 1327. évi okmány alapján bizonyította, hogy ez csak őt illeti, a mire az országbíró neki e részt visszaadta.

A villa Sentei már IV. Béla alatt (1234—1270) említettik Bodrog mellett.

7. A kői káptalan 1346-ban a király rendeletére a bácsi káptalan és a dersi prépostot illető Zopor nevű birtokban határjárt tart. Ebből kiténtük, hogy Zopor, Pardanch és Ders helységek egy sarokban összeszögellenek. Említettük továbbá Magal nevű erdő; egy nagy út, a mely Dersből Halásza vezet, mely utóbbi Zoporról szintén határos; — más sarokban Zopor, Ders és Félegyház határai találkoznak; — egy út, a mely Szentlélek faluból Mathya faluba visz; említtetik egy hely, a mely régóta Ravazliának neveztetik és a hol Zapur, Ders, Mathya és Guze helységek vagy falvak határai találkoznak, ezután Derece falu következik, utána pedig Halász, mindkettő Zupurról szomszéd. — Ezen helységek úgy látszik Bács és Szónta között keresendők.

Jrányi István.

A RÉGI JÓ IDŐKBŐL.

Irta: Xanthos.

(Vége)

Ezután búfelejtésül bodor pipa füstök eregetése mellett rágyújtottunk néhány lelkesítő nótára, és a „butykosokat“ hajtogatva, (mert jó pénzért mindent lehet kapni) el-el beszélgettünk a régi jó időről. — Egyszerre azonban annyira jó kedvünk szottant at-tól, a mi Noé apánkat is földhöz vágta, hogy majd fölvetjük az egész pipatőrümet, no meg a szemiatürümet is.

Ennek nesztévén a szomszéd szobában lakó prefektus, — észrevétlenül besompolyga hozzánk, és mire mi körül néztük magunkat, már az üres (ezekért ugyan nem volt kár) és a teli butykosok is e rövid szavak kíséretében: „Placeat“ a földön hömpörögtek mind, mint a learatott kalászkok.

Bámulatunkban gyökeret vert a lábunk, és ha akartunk volna is kifutni, már nem lehetett, mert a prefektus ott állt, a hová az ács az ajtó csinálta.

Szörnyű epés ember lévén, mérgében oly hirtelen körülfárta apró szürke szemével arcunkat, mint a villám az eget.

Haragja sújtott, tekintete ölt!

Azt hittük végünk lesz; még a pipa is kifordult a számból, midőn ép oly hirtelen, mint ahogy bevetődött, — kiosont, becsapva maga után az ajtó s emlékül hagyva nekünk a füstös szoba padozatán borban heverő csonka üveg alakokat és ezen dörgedelmes szavakat: „Cras veniet resurrectio!”

Erre a nagy ijedtségre mindenki szedte-vette a sátorfáját és ment a maga dolga után — várva a fel-támadás nagy napját — aludni.

De biz azt sohsem fújták az ég angyalai; bizonyosan elrepedt a trombitájuk. Hanem a helyett fújtuk mi néha-néha, lévén egyiknek-másiknak olyan hat kapitulációt kiszolgált buzó-vonó instrumentuma, hogy ha az ítélet napján is mi fújtuk volna, hát a föltámadottak újra meghaltak volna a kellemes trilláktól.

Hanem hát nem tehetünk róla, hogy a mi Náci barátunk oly roppantul szerette a zenét, lévén neki most már az újra keresztelési alkalmával kapott neve: Nemzeti színű kispap. Mert hát sokan voltunk és így sokat is gondolkoztunk természetesen a fölött, hogy üres (néha a teli) óráinkban mitéle kellemességekkel lepjük meg egymást, no meg ötet.

Es ha valahol, ugy a szemináriumban lehet alkalmazni azt a közmondást: „Nulla dies sine linea.”

Ez a név is onnét datálódott, hogy ő (már t. i. a Náci barátunk) a maga nemében (himmemű) vörös volt mint a paprika, a ministrans üng fehér mint a patyolat és a „birretum” a fején pedig zöld mint a reményesség, mert már Lajos király óta szolgálhatta a fekete sereget (nem Mátyásét).

Ki tagadhatná, hogy e három szín nem a nemzeti szín volt. Egész valóságában az, csak hogy megfordított rendben.

De a sors ellen nem lehetett zúgolódni, hanem csak játéka mulatni.

Igy mulattunk mi számtalanszor hol egyik, hol másik testvérünkkel (fratres in Christo), de legtöbbször a mi nemzeti színű testvérünkkel a mogorva szeminárium porlepte falai között, és döntöttük az időt halomra, a mulandóság feneketlen tengerébe.

Edes olvasóm (kivált ha lányka vagy) hidd meg, van ám azért ott is élet, a hová a világ zaját csak az esti szellő lágy fuvalma viszi be a nyitott ablakokon.

Van élet, még pedig nagy; hisz minden egyes tagja e fekete hadtestnek maga az élet, csak hogy némelyikben kifelé, másikban meg befelé nyilvánul.

Vagy nem élet-e, nem a hastartásig neveléses helyzet komikuma-e az, midőn egyik testvérünk egy napon ugy megtömvén magát marciával és fölöntvén rá egy dupla fityókát (a kenyér és bor műkifejezései), hogy midőn a dormitoriumba (hálószoba) mentünk, hogy eltegyük magunkat másnapra, — elfelejtvén a nyakán a reverenda gombot kigombolni — azt hitte, hogy az élet egy napon át annyira kivirágzott benne, hogy szinte kiszökötte a reverendát. És minthogy hasztalan erőködött, bennünk is kifakadt az élet — dacára annak, hogy ilyenkor a legnagyobb szilenciumnak kell lenni — hangos nevetés alakjában, mit hallván a mi testvérünk Náci — mert ő volt az az életerős — annyira beszakodott az életnek illetén benne való hirtelen kifejlődésén, hogy mérgében egy nagyot rántott a reverendán, melyről a gomb nagy csattanás közt lepattanva, teljes tudomására hozta a mi Nácinknak azt, hogy ez benne tulajdonképen nem az életnek kifejlődése, hanem csak egy kis feledékenységet.

Azzal vigasztalta magát, hogy a lónak négy lába van, mégis megbotlik.

Másnap persze — éppen sétára menvén — nem hiányzott a versfaragás sem, és egyik vicceiről ismert kópé társunk mindjárt a következőleg verselt:

„Róka veres egykor nagy ehetném, lyukba be bujta, Domboru lett hasa ám, nem tudom de gyere ki.”

Volt újra nevetés, még pedig dosztig, ugy, hogy a síklósi hegyek is visszhangoztak bele; de volt mérgeledés is, mert már az hagyján, hogy köztünk volt a vers elskandálva, hanem a gesztenye szemű gesztenyéarus lányok, a kik sétáinkon mindig in corpore követték a corpust, hogy forró gesztenyéiket eladogassák, szintén jó ízű nevettek ott a „Tegye” hegy alján, ennek a kis ebéd utáni konfektnek.

Hát még ha azt elbeszelném, mikor a Náci barátunknak a paplan gombját kötötte meg valamelyik „kötni való” és éjjelen azután az ő, már t. i. Náci pajtásunk szörnyű kinlódására — a kísértetektől való félelmében — hol lassú, hol sebes rángatásokat vitt rajta véghez, míg nem a cifra paplan a tágas szoba poros padlóit nyaldosta.

Magunk sem tudtuk hirtelenében elgondolni, hogy mi lehetett oka annak a kísérteties sustorgásnak, melyet a paplan kínos mozgása okozott; és másnap már a kamin ajtón keresztül is azt füttyülte a szél, hogy Náci pajtásunkat az éjjel megrugdosta a „Pegazus”, akarom mondani — megnyargalták a boszorkányok.

Néhány nap mulva Náci testvérünk legnagyobb öröme és a mi rövid ideig tartó vigaságunkra kísült, hogy nem Pegazus rugások, nem is boszorkány nyargalások voltak azok, hanem csak a szomszéd „slafkamerádjának” a csintalanságai.

Hanem már ezután kikért magának mindenféle fikciószkodást, mert ugy tartotta, hogy a joból is megárt a sok, hát még a rosszbol?!

Nevezetes, hogy jónak tartotta a dupla „fityókát”, rossznak meg a paszulyt auflag nélkül.

Egy ideig azután szélesend uralkodott köztünk, mert hát bizony mi is beláttuk azt, hogy most már jó lesz nem békétlenkedni, mert utóbb még újra nevezet a „spiri” vagy a „prefektus” és ugy talál közbékn csapni (nem ám pintes üveggel) valami sügággal, hogy kiki a nyakába kapja a lábát, mint mikor az öreg dáde ütött a rajkók közé.

Mikor azután ismét felhúzták a jó kedv vitorláit, én már nem szolgáltam a fekete seregben, de meg Náci pajtásom sem, mert egy napon megszállott bennünket — nem a Szentlélek — a „hám véh”, mert még mindig kimondhatatlan szerelmet éreztem keblemben azon kis nyiló bimbó iránt, kit a titkos jövő boldog reményében hagytam otthon az anyai szárnyak gondos felügyelete alatt. Náci pajtásomnak meg eszébe

jutottak azok a hét darab köcsügféjü testvérek, no meg aztán ami fő: betarisznyált pogácsái is elfogytak.

Vettük tehát sátorfánkat és mintán kezünkbe adták az „obsitot”, elcsaptuk magunktól a szemináriumot, mint a parittya a kavicsot és „more patrio” útnak indultunk hazafelé.

Midőn a mohácsi baremezőn haladtunk keresztül, szintén megkönnyebbült szívvel vettem lélekzetet őseink e nagy temetőjén, hol zöldébb volt a fű és nagyobb a kalász, mert röget a honfivér áztatá; és midőn a Duna hajainak bűgása és a kelepelő malmok zúgása üté meg füleinket, önkéntelenül is a költőnek eme szavai szaladtak ajkamra:

„Buda, Mohács, Nándornál elfutó,
Tán honom könnye vagy, te nagy folyó?!”

Haza értünk minden baj nélkül. Itthon csakhamar átestünk a viszontlátás kellemes kellemetlen-ségein.

Egy pár nap mulva feledve voltak az apai zsebekben ütött tátony sebek jajveszélései, és mi lassacskán a régi kerékvágásba zökkentünk vissza.

Áttekintettem Ábrahámékhoz is, ha valjon otthon van-e még Jetike; de legnagyobb sajnálkozásomra azt válaszolta az öreg Ábris bácsi, hogy főköttő alá vitte a Khüvesdy Móric.

Ugy?! . . .
Annál jobb, gondolám magamban.

Eddig könnyű volt az udvarlás, most még könnyebb lesz . . .
Es nem is csalatkoztam.

Hát a Náci pajtá-unkkal mi lett?
Minthogy neki se Jetikéje, se Betikéje, de még Rükéje se volt, aki szívet lángra lobbantotta volna, — megszállta őt újra a buzgóság és beallt újra, de nem papnak, se kántornak, hanem — barátának.

Meglehet, hogy még én ezt a kis történetekét elmeséltem, addig ő éppen értem küldte fel keblének magasztos szösszenetét az úr asztalához, sajnálkozva szörnyűséges módon a fölött, hogy miért nem maradtunk még tovább is kenyeres pajtások.

Hiába, gyöngy élet a diak élet!

Nem látszik a . . .

Nem látszik a göncölszekér kerekje,
El van az én boldogságom temetve.
Emlékezt annak sötét fejfája,
Könnyezni jár a szerelmem reája.

Keblemben van az a nagy sir megásva,
Bele rakva annyi kincsem rakásra.
Reményem is — bús ciprus ág — letörve,
Zugó vihar, bánat szele letörte.

Rideg a táj, színtelen is, kopár is,
Közlelemben elhallgat a madár is.
Fénye se ragyog e sírhalom porára,
Rég kialudt hitemnek a sugára.

Még azt mondják, hagyjak fel a panaszsza,
Sz minden télre virágzón jón tavasszal.
Minden sírnak megnyílik majd a szája,
Ki mit vesztett, azt újra feltalálja.

Jaj de felek, hogy ha ugy lesz valóban,
Hogy még az én alvó hitem kilobban,
Hogy derűre fordul a gyász, a bánat,
Hogy még az én boldogságom feltámad.

Jaj de felek, hogy a szívem ha gerjed,
— Mely már eddig megszokta a keservet —
Síróból üdvét ha látja majd kikelni:
Örömeben szanaszét fog repedni.

Kajabusz.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR. *)

Mindazon ismerőseim, kartársaim és felebbvalóimnak kiiktól távoztamkor el nem búcsúzhattam, ezuttal mondom „Isten hozád”-ot kérve őket, hogy emlékezetükben megtartsanak.

Szent-István, 1885. március hó 15-én.

Qsztragonác Ferenc,
néptanító.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk

HIRDETÉSEK.

Üzleteladás.

Kula nagyközségben a legkitünőbb helyen lévő

vas-, fűszer-, rövid-, diszmű és norinbergi üzletünk szabad kézből eladó.

Egyszersmind van szerencsénk a t. c. közönséggel tudatni, hogy üzletünkkel végkép felhagyva, fenti cikkekből

végeladást

tartunk és gyorsabb lebonyolítás céljából árúinkat beszerzésen alul, részben 50%-nyi engedménnyel adjuk. Különösen felhívjuk a t. c. kereskedő urak figyelmét a „Partie”-ban való vétel előnyeire.

Engelsmann és Társa.

4-4

Zombor, 1885. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától

5274. szám.

alisp 1885

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. belügyminiszter ur ó nagyméltósága Bács-Bodrogh megyébe bekebelezett Csúrogh községében egy önálló gyógyszerártnak személyes üzleti joggal leendő felállítását folyó évi március 3-án 8682. szám alatt kelt intézkedéssel megengedvén, felhivatnak mindazok, kik ezen gyógyszerártra vonatkozólag Bács-Bodrogh megye közigazgatási bizottsága által adományozandó személyes üzleti jog elnyerése végett pályázni kívánnak, miszerint kellőleg felszerelt kérvényüket folyó évi június hó 10-ig bezárólag Bács-Bodrogh vármegye főispánjánál nyújtsák be.

Zombor, 1885-ik évi március hó 10-én.

Schmausz Endre.

3-3

alispán.

Bács-Bodrogh megye apatini j. szolgabírája.

1742. szám.

k. ig 1885

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye apatini járás szolgabírósa részéről közhírré tétetik, miszerint O-Sztapár községében elhalálozás folytán üresedőbe jött község orvosi állomás betöltése céljából a választás 1885 évi április hó 28-án d. e. 10 órakor O-Sztapár község-házánál fog megtartatni.

Felhivatnak a pályázni óhajtok miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74. §. és az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a értelmében, és azonfelül a szerb nyelvnek szóbeli bírását igazoló okmányal is felszerelt kérvényeket bezárólag 1885. április hó 20-ig ezen szolgabírósnál annál bizonyosabban nyújtsák be, mert később érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A betöltendő állomással:
1 szor. 600 frt évi készpénz fizetés.
2 szor. Szabad lakás.
3 szor. 40 kr látogatási díj, s
4 szor. 20 kr halottkémlelési díj van egybekötve.
Apatin, 1885. március 9.

3-3

Ribiczey,

szolgabíró.

Ő Felsége

által

kitüntetve

Kéretik

az

egyedül helyes

elnevezést

4 arany-

és érdem-érem.

Szétválás 1884-ban

1 millió palack.

FERENCZ JÓZSEF

keserűviz

használni.

Kis adagban

hatásos, nem

kellemetlen ízű.

Dr. Korányi, tanár.

Baktárak mindenütt.

A szétválási igazgatóság:

Budapestben.

Dr. Gebhardt, tanár.

Hatásosabb

mint a többi

budai vizek.

Dr. Gebhardt, tanár.

Kapható Zomborban: Falcione G., Hrabovszky és Sztrilich, Weidinger A. és Zs., Engel A. és Niko lits J. uraknál. (5-1)

III59. sz.

tkvi 1884.

Póthirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Veszelinovits szül. Athanaszjevics Mária zombori lakosnó ellen 800 frt s jkai iránti végrehajtási ügyében a zombori 1559 sz. tjkvben A 7 alatt foglalt végrehajtást szenvedett nevének álló 5195 — 5197. hr., 105. ö. i. sz ház és beltelekre 8559/1884. sz. végzéssel f. évi június hó 18. napjának d. e. 10 órájára a királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, illetve a kiküldött hivatalos helyiségében kitűzött árverés a már megállapított feltételek mellett, csatlakozó Pataky Mihályné szül. Kaufmann Juliska, mint néhai Kaufmann S. igazolt jogutódja, zombori lakosnó érdekében is megtartatni fog.

Zomborban, a kir. törvényszék telekkönyvi hatósága 1885. évi március hó 5-én.

Széchenyi József,
kir. trvszéki elnök.

Dr. Dekker Gyula,
kir. trvszéki jegyző.